

ZGODNJA DANICA.

Katolišk cerkven list.

Danica izhaja 1., 10. in 20. dné vsaciga mesca na celi poli, in veljá po pošti za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gl. 60 kr., v tiskarnici sprejemana na leto 2 gld. 60 kr. in na pol leta 1 gld. 30 kr., ako uni dnevi zadenejo v nedeljo ali praznik, izide Danica dan poprej.

Tečaj XX.

V Ljubljani 1. kimovca 1867.

List 25.

Osemnajststoletnica v Rimu.

4. Blížnjiši pripravljanje.

Pet in dvajsetega rožnika je namestnik njih Svetosti, kardinal Patrici v posebnem povabilu napovedal osemnajststoletnico od zmagovite smerti ss. aposteljnov Petra in Pavla in pa slovesno posvetništvo ali kanonizacijo pet in dvajseterih blaženih. Slovesnost se je pričela v predpraznik opoldne z zvonjenjem po vsih cerkvah rimskega mesta in s streljanjem na Angelskem gradu. Popoldne so bile večernice, ki so jih imeli sv. Oče, obdani od kardinalov in več sto škofov ter brez števila družih vernikov. Zvečer je bila šenpeterska cerkev in kupla od zunaj prečistljivo razsvitljena. V god sam je že ob 3 zjutraj streljanje in zvonjenje po vsih cerkvah naznanovalo, da je nastopil preveseli praznik. Sv. Oče so privolili ta dan, kakor tudi sv. R. Telesa praznik, da so smeli duhovni po vsih cerkvah že ob 1 po polnoči pričeti ss. maše. Zakaj 20.000 duhovnov je bilo v Rimu, katerim je bilo le s tem privoljenjem mogoče še pred začetkom slovesnosti odmaševati.

O polšestih so odperli stolnico sv. Petra, ki je bila vsa tako praznično ozališana, kakor morda še nikoli poprej ne. Že ob petih so bile polne vernikov vse ceste in ulice, ki derže k cerkvi sv. Petra; vsi z veselim srcem hitijo k grobu sv. Petra; vsi hrepené viditi naj veči slovesnost, na kakoršno so sv. Oče povabili vernike katoliškega sveta.

Ob sedmih se je pričela najpred prezala procesija, kakoršne nima vesoljni svet, in sicer v čast novih svetnikov, nasledvali so obredi prištetja med svetnike in slovesna maša sv. Očeta. Z drugimi večernicami je rimski kapitel dokončal častitljivost tega dneva. Dodeljeni so bili za ta dan popolnoma odpustki vsim, ki so navadne pogodbe spolnili in bili pri procesii, pri obredih posvetništva ali pa so tisti dan obiskali cerkev sv. Petra. Ravno te dobrote so se zamogli vdeležiti pa tudi samostanski ljudje, ki ne smejo iz ozidja, in bolniki, ako so opravili sposed in sv. obhajilo z nekterimi naloženimi molitvami vred, v čast in hvalo sv. Trojici, da se sv. katoliška cerkev množi z novimi svetniki itd. To je kratek obseg tega dneva in njegovih slovesnost; zdaj pa nekoliko posebej o teh opravilih. —

Posvetništvo ali kanonizacija je tisto slovesno opravilo, v katerem sv. cerkev očitno za svetnike razglasi in med svetnike prišteje tiste, ki so v življenji skazovali junaške keršanske čednosti, in na katerih prošnje je Bog čudeže delal po njih smerti. S tem pa ni rečeno, da jih cerkev za svetnike še le naredi ali da takrat še le so v nebesih med svetnike prišteti, ko jih cerkev spozná za take; cerkev iz zanesljivih prepričanj, le samo

očitno poterdi, da so res svetniki in jih torej vernikom v česenje očitno izroči. Posvetničenje vernikom dovoli, da se smejo svetinje novih svetnikov izpostavljati in častiti, da se ti svetniki smejo v očitnih in posebnih molitvah na pomoč klicati, se njim na čast maševati in dnevnice opravljati. Da se kdo za svetnika razglasi, je treba velicij in ostrih preiskáv, ki jih opravlja posebna papežava sodnija „zbor ss. obredov,“ in do posvetničenja se pride po več stopinjah, ker po prvi stopinji preiskáv se imenuje taki služabnik Božji „častitljivi,“ na drugi „blaženi,“ in na tretji še le „svéti.“

Po stari navadi se je obred posvetničenja zmiraj obhajal v vaticanski stolnici v Rimu, tudi takrat ko so papeži stanovali v lateranski patriarhii. Samo dva izločka sta znana: pod Benediktom XIII za sv. Janeza Nep., in pod Klemenom XII za sv. Vincencija in za sv. Frančiška Reg., in za sv. Katarino in Julijano Falk., — za te so bile posvetničevanske slovesnosti iz posebnih vzrokov v lateranski stolnici. Ako se je za ktereга družega to zgodilo zunaj Rima, je bilo v redkih primerljajih zgolj zato, ker so nekteri papeži tam stanovali.

Odloči se v omenjeni namen kardinal oskerbnik, kteri v dan posvetničenja večkrat stopi pred sv. Očeta in prosi, da naj véliko razsodbo izreče. Razglas kardinala namestnika pa vernikom naznani slovesnost, njen dan ter popolnoma odpustke, kakor je v začetku tega spisa. Veličastna stolnica sv. Petra se ta dan bogato olepša in ozališa, kolikor je naj bolj moč. Po stenah tempeljna so na velikanskih podobah naslikane junaške djanja in čudeži, zavoljo kterih so med svetnike prišteti bili vredni, da se na altarje povzdignejo. Med olepšavami so tudi gerbi papeža, ki obhaja posvetničenje, — vladarjev, ki so ga prosili, ali duhovnih redov, izmed kterih so bili novi svetniki, pa neštevilne razstavljene sveče, svetilke, svetilnjaki, ki so primerno povsod obešeni itd. Posebno lepo se podajo imenitne bandera in mnogi velikopomenljivi lapidarni napisi v cerkvi in zunaj cerkve. Verska slovesnost o posvetničenju je v vsem podobna prečistljivemu zmagoslavju nebeskega Jeruzalema, ki se odséva in leskeče celo doli na zemeljski Jeruzalem. Kakor je v zmagoslavjih vse veselje, vse čast, vse praznovanje ter se tudi strahovitosti poprejšnjega vojskovanja pozabijo in spremené v radost; tako se v zmagoslavji svetnikov Božjih od vsih strani razodeva naj častitljívši, naj slajši veselje, nekdanje muke in terpljenja same so zdaj studenci, iz kterih izvira veličastvo in sladko občudovanje. Morebiti o drugi priliki kaj bolj natanko omenimo posamezne olepšave, zdaj pa se začnimo ozirati na obrede same.

(Dalje nasl.)

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Iz Ljubljane. Pri duhovskih vajah, ki so terpele od 19. zvečer do 23. unega mesca, je bilo 117 p. n. gg. duhovnov z vsih stopenj. Ker je gosp. eksercitor č. o. Luka Svetoterezijan, karmelit iz Linca, milostnemu škofu in prečast. gg. duhovnom s tehtnimi, izvirnimi in ginljivimi premišljevanji in z vsemi naredbami posebno vstregel, so ga mil. škof naprosili, da bo prihodnje leto zopet prišel in tovarša za konzideracije seboj pripeljal. Bog daj obilno sadú iz zveličavnih váj tudi za vernike. — Opomnimo naj s to priliko, da čast. o. Luka je tudi pisatelj. Dal je na svetlo lansko leto: „Die Selige Maria von den Engeln, Carmeliterin. I. zv. 388 in II. 248 strani, Wien, Verl. von C. Sartori, Buchhändler des apost. Stuhles, in že ima zopet rokopis gotov za natis druge služabnice Božje iz ravno tega reda. Kar so gospodje hvalili v premišljevanjih čast. očeta karmelita, ravno to bodo našli tudi v njegovih bukvah, ktere naj bodo pa tudi drugim priporočene.

— Te dni smo oddali mnogotere nabirke na zadevne kraje: za Slomšekov spom. (na pošto); za pogorelce v Kranjski gori in Ponovi vasi, za g. misijonarja Čebula, za sv. Detinstvo (v škof. pisarnico); za Jeruzalem (gospod Miškovicu); za pogorelce v Štražišu (p. n. g. fajm.) Opomba. Med popirji smo dobili v praznem zavitku 1 gold. a. v., pisanja ni več, na pečatniku ste gotiški čerki F. Z. Dozdeva se nam, da je dar za sv. Očeta; ako ima pa drugi namen, prosimo, naj gosp. darovavec s priliko pojasni. —

— Ves svet se šali s „slovensko abecedo,“ ktero so nam na vse zadnje izmoledvali za same Slovence; pa vendar tudi ta je potrebna, ker vsak dan se skuša, da celo naj boljši rojaki še dandanašnji skorej ne zapisejo stavka brez pomót, ko ni bilo dosti prilike se v domačem jeziku dostojno izobraziti; kako nič pa še le tisti gospodje ne znajo domačega jezika, ki mu nalaš z vso silo nasprotvajo, to bi bilo odveč popisovati. — Zdaj zopet minister notranjstva priporoča deželnim poglavarjem po Slovenskem, da naj politiške gosposke nič tacega ne storé, zavoljo česar bi moglo slovensko ljudstvo po pravici tožiti, posebno naj gledajo, da se bodo slovenske vloge brez vsega obotavljanja sprejemale in tudi v prvi inštancii v slovenskem jeziku reševale, da se bo ustmeno in pismeno rabil slovenski jezik, ako vdeleženci to tirjajo. Pričakujejo se enaki ukazi tudi od ministra pravosodja in naukov. „Novice“ so terdno prepričane, da vse okrožnice in vsi ukazi zastran slovensčine v pisarnicah so zastonj, dokler se vradnikom za terdno ne postavi rok, do kterega se morajo pisanja slovenskega jezika naučiti. . . . Naj bi se vendar že enkrat res kaj izdatnega zgodilo za oliko našega čisto slovenskega naroda, brez prideržka in vtesnovanja; sej to je tako gotovo, da z germanizovanjem današnje dni se ne bo nič več opravilo.

— Dobili smo te dni letne bukve „Matice slovenske“: „Narodni koledar in letopis za l. 1868“; Štiri letne čase“ in „Rudninoslovje za nižje gimnazije in realke“. Spravilo se bode teh bukev veliko veliko med narod slovenski, vprašanje drugo pa je: kaj je dalje početi, da zmiraj obilniši knjige „Hermagorovega“ in „Matičinega“ društva tudi obilnega sadú naglo obrodijo, zlasti med mlajšim narodom, ki je še kaj bolj zmožen za oliko in učenje? Omenimo naj samo eno reč. Znano je, da sam se človek le težko in večidel enostransko uči, če ima tudi naj boljši knjigo pred seboj. Kdor je izučen, z besedo v eni uri več dopové in razjasni, kot bi se kdo sam v tréh dnéh zamogel naučiti. Ako bi n. pr. duhovni, šolski učitelji in po okolišinah drugi pripravní domorodci mladenčé krog sebe zbirali in jim imenovane

knjige čitali, razlagali in pojasnovali, kadar čas dopustí, bi jim po mnogoterih stranéh koristili in k oliko pripomogli. Tacega djanskega nauka se vdeležujejo lahko tudi taki, ki še brati ne znajo, in kteri bi jim k temu pomogli, bi jih s tem od marsikterih divjačnost odvernili, in bi bili vse kaj drugačni prijatli in dobrotniki našega naroda, kakor pa tisti, ki vse — tudi naj manjši naše napake zvišujejo in po svetu trobijo; olike pa narodu ne privošijo, s katero bi se napake odpravljale.

— Pretečeni torek so milostni knezoškof ob 10. dopoldne v delavnici zvonarja Samasa blagoslovili 13 novo-vlitih zvonov; med njimi tudi prezali M. Devici posvečeni, 38 stotov težki zvon za Slavino, za kterega je darovala vdova Kalistrova 2000 gold., ranjki gosp. Kalister pa 900 gold.

— Uno in današnje nedeljo je imelo nove maše več kranjskih gospodov iz teržaške škofije: unkrat čč. gg. Jan. Mazgon in Fr. Matičič, prvi v Ljublj., drugi v Kamniku; danes pa č. g. Vesel v Borovnici in č. g. Kraljič v Šentvidu pri Ljubljani.

Na Raki, 11. velik. serpana. Izmed mnogih lepih cerkvá na Slovenskem je gotovo cerkev sv. Lavrencija na Raki pri prvih, kar se tiče zidarskega zloga. Dozidana je bila l. 1799, posvečena pa leta 1803 po nadškofu Brigidu, kar kaže v njej vzdana kamnita plošča. Lepo cerkev pa gotovo posebno zališajo lepi oltarji, in tudi v tem se je danes raškim farmanom spolnila goreča želja, ko so premilostljivi knezo-škof Jernej posvetili novi véliki oltar.

Pred ta dan, v saboto popoldne, so se med zvonjenjem prenesle v šotor pred cerkev svetinje ss. Fortunata, Venusta in Evtropije, in so ondi ostale celo noč, verni pa so jih hodili počeševat. Proti večeru se pa pripeljejo mil. knezo-škof na Rako, ki jih pričakuje duhovšina, šolska mladina in velika množica družih vernikov, in sprejmejo blagoslov višega pastirja. Knez se podajo v cerkev, kjer nekoliko pomolijo, med tem pa razglasuje milo donenje zvonov in pokanje možnarjev farmanom veselo naznanilo. Drugo jutro ob osmih so spremljani milostni škof v cerkev in po navadnih obredih opravijo oltarno posvečenje. Potem z lece s krepko besedo nagovoré zbrano verno množico, ter ji zlasti priporočujejo, kako živo naj se spominja stanovitnosti, strahú Božjega in sploh svetosti svetega Lavrencija v svojih molitvah in pri svojih delih. Po pridigi so opravili slovesno sveto mašo, pri kateri se je tudi pela nova pesem, ki jo je nalašč za to slovesnost zložil znani slovenski pesnik gosp. Rodoljub Ledinski. Po maši so 348 otrokom podelili sakrament sv. birne. — O mraku zapustijo mil. škof Rako, spremljani z gorkimi vošili vernikov in prenočivši v Leskovcu se drugo jutro od Vidma po železnici vernejo v Ljubljano.

Novo posvečeni oltar je prelepo izdelal in postavil gosp. Matija Tomec iz Šentvida nad Ljubljano. Zališajo ga ob stranéh štiri umetno izrezane podobe ss. Petra in Pavla, Alojzija in Štefana. Na oltarji, ki je narejen po pravem cerkvenem duhu v lombardo jezuiškem zlogu, posebno vsak občuduje lepe kapitole na stebrih in natorno marmoriranje po vsem oltarji. Tudi slikar gosp. Volf si je pridobil tukaj novih zaslug, ker je zares umetno izdelal podobo svete Trojice nad tronom sv. Lavrencija. Oba umetnika bodita priporočena cerkvenim predstojnikom, ki v enacih zadevah delavcev potrebujejo. Le nikar poslušati mojsterskazov, ki z nizko ceno spodrivajo prave umetnike, ter kazijo s svojimi deli Božje hiše. Gosp. fajmošter Anton Tavčar so se v enomer trudili, da so v tako kratkem času skupaj spravili potrebne pripomočke in si cerkev tako umetno oplešali, in tudi farmani so vse pohvale vredni, ki so pri

slabi letini že skoz tri leta vender radodarno pripomogli,
da se je delo dognalo. Vsim Bog plačaj! . . . z.

Pesem

o blagoslovljenji nóviga vélikiga altarja sv. Lavrencija
na Raki. *)

Oj, dajmo z veseliga serca zapéti
Zdaj pesem hvaležno Bogú za tak dar!
Račani, poglejmo, veselja zavzeti,
Na novi, zdaj blagoslovljeni altar;
Postavljen je v slavo mučencu Lavréncu,
Ki vsih dijakonov je krona in cvet;
Zato zdaj raduje v svetnikov se vencu,
Ker zmagal z ljubeznijo greh je in svet.

Njegova ljubezen je bila goreča
Še bolj, neg natorniga ognja požar;
Sijala na rožu je z lic mu plamteča,
Ko sêbe na ognju dal v žgavni je dar;
Igrača mu bilo je strašno terpljenje,
Dajala mu želja po Bogu je moč;
Smert bila je njému le ključ oprostjenja
S težáv, ki jih polna življenja je noč.

Poglejmo presveto mu tud tovaršijo;
Opómb in veselja je polna za nas.
Junaki kristjanstva krog njega stojijo,
Ki Nebo in Cerkev jih čislja vsak čas:
Postavljavca Cerkve, aposteljnov Kneza,
Borivcov za Jezusa slavljeni cvét,
Ki zmoči ju môgla peklenska ni jeza, —
Oná sta pa zmogla z ljubeznijo svet.

Po njunim izglédu mi v veri hodimo,
In zlasti vi starši, aposteljni liš;
Za véro in čednost se zvésto borimo:
Ne vdajmo se, vije in brije naj piš
Neverstva in greha al ktere že zlôbe.
Kdor Petra in Pavla derži se ves čas,
On zmagal junaško bo svét in hudobe,
In kar še sovražnikov pada čez nas.

Poglejmo dya druga svetnika sloveča:
Alojzja in Štefana, čednost vsih vzór,
Posebno nju čistost je rajsko duhteča;
Nju slávlja človeštvo in angelov zbor.
Obá za izgled si mladenstvo ti jémliji,
Kdar svet zapeljuje al mika te slast;
In zmôglo boš slednjo nastavo na zemlji,
Si čistost obvarvalo, zmagalo strast.

Petéro tovarštvo imejmo mi v čisli,
Svetnike, ki tam na altarju stojé;
Po njihnim izgledu vravnajmo vse misli;
Po njihnim nauku vravnajmo sercé:
In zmagali bomo vso hudo opasnost,
Ki vsak dan človeku na zemlji grozi;
Ter prišli vsi bomo v nebésko kdej jasnost
Tam živat s patroni neskončne darí.

Rodoljub Ledinski.

Iz Černič, 25. rožn. **) Naše ljudstvo se je jelo
čversto gibati, da bi popravilo, kar je zamudilo. Či-
talnice, ako so prav osnovane, zamorejo veliko dobrega
storiti. ***) Znano je, da je še le mesec dni, kar so bile
poterjene pravila naše čitalnice, in že se je duh sloven-
ski močno zbudil, akoravno so udje naše čitalnice terdi
kmetje. Ne da bi se hotel za pesnika bahati, ljuba
Danica! le iz veselja ti položim v naročje tukaj svoje
misli in čutke v pesmici, ki sem jo do 63letni starček
zložil. Hodil sem le tri leta v domačo šolo in sem se

*) Oblike kakor v rokop.

Vr.

***) Nekoliko zakasnjeno. Pesem je pile potrebovala, podamo pa
kosec dopisa s pesmijo vred, ker je zlasti slovenski mladini
kazavec, po kakošni poti naj sioliko obrača v duhovni in te-
lesni prid, posebno zoper krastovo divjačnost, ki se tako težko
izkoreninjuje po nekterih krajih.

Vr.

****) Ako prav pomnimo, se čerliška čitalnica derži le tega, kar
gre prav za prav k olik, brez plesa in enacih rečí.

Vr.

le nemškega učil; nikdar pa nisem slovenskih bukev in
ne časnikov bral. Zdaj pa v odreveneli starosti se mi
serce za lepo slovenšino ogreva. S temi versticami pa
nočem nič družega, kakor le pokazati mladosti, koliko
se lahko nauči, ako se neumnosti ogiblje in čas prav
obrača, da bi si um zbistrila in serce zlepšala. Moja
pesem „o zadovoljnem kmetiču“ se glasi:

Zadovoljni kmetič.

Na nebu visocem mi solnce žari,
Na svetu širocem vse za-me živi;
Za zimo mi spomlad razjasni sercé,
Z deržnico kmetič na delo že gré.

Vsi hribi, doline so živi za nas,
Razléga v njih hvala Bogú se na glas;
Cvetlice na polji cvetijo lepó,
Veselo po logih nam slavci pojó.

Se zjutraj še zarija komaj zasná,
Z vozovi, kosami že kmetič rožljá,
Se soka in kaše pošteno najé,
Voliče napreže: na njivo, poljé! --

Zdaj maha, kosí, da vse pada okrog,
Je v potu ves moker od glave do nog;
Opoldne se v senci počije, hladí,
Pa pije studenec, se z žganci gostí.

Že suha je merva, da b' zobal jo droz,
Naložil je kmetič zdaj zali bo voz,
Popeljal domú jo, na svisle le ž njo!
Po zimi živin'ca mulila jo bo.

Je jesen bogata, je kmetič vesel,
Bogá bo zahvalil, pa spravljaj in žel;
Če njega obilno Gospod obdari,
Se revež ob onem tud z njim veselí.

Če vince je čisto, prijetno, močnó,
Lep kupec denarcev prineslo mu bo;
Se plača po osem, al tud po devet,
In terci kopat' veselje je spet.

Po zimi se greje in peče krompir,
Z družino vred moli pa vsaki večir;
Po letu se trudi, po zimi spi več —
V kotiču pri ognju se mirno tiščé. A. Batič,
cerkovnik in kmet.

Iz Znotranjskega smo prejeli dopis zastran „Šmar-
nic,“ v enakem pomenu, kakor smo že od drugih strani
slišali; naj prevdari to reč slavno društvo sv. Mohorja.
Spis je ta-le:

Ravno razpošilja društvo sv. Mohora za letošnje leto
odločene bukke, kakor nam „Glasnik“ naznanja. Omeni
pa tudi, da je slavno društvo za prihodnje leto premije
razpisalo, si novih bukev pridobiti. Prijazno sestavljene
in podučljive so dozdanje bukke, in le vošiti jim mo-
ramo, naj bi se enake vedno množile in med ukaželjno
ljudstvo razširjale. V še večí pospéh pa se prederznem
z nekim nasvetom na dan stopiti.

Verh našega šmarničnega altarja sem napravil napis:
„Nobeden ni Marije častil, da b' od Nje uslišan ne bil.“
K temu napisu me je napeljalo prepričanje mogočne
pomoči, ki jo Marija po šmarnični pobožnosti pridobiva
svojim častivcem, in priserčne želje, naj bi se vsi pod-
vizali z otročjim zaupanjem častiti predobrotljivo Mater
vse dni v letu, posebno pa mesca maja. Ali glej, ko
mesec maj preteče in smo z zahvalno pesmijo sklenili
ginljivo pobožnost, že slišiš vprašanje: ali bomo tudi pri-
hodnje leto prijazne Šmarnice obhajali? Kaj hoče člo-
vek družega odgovoriti, kakor priterditi, in nehoté mu
hodi po mislih: „ktere bukke bomo rabili, ker dosedanje
smo prebirali do sedaj, in ni vsak zmožen raznih pre-
mišljevanj za vsako leto 31 osnovati in sestaviti! Teh
skerbi niman le jaz, razodevali so mi jih tudi prijatli,
in glej, kaj smo dogovorili. Naj bi naša za razširjanje
keršanskega duha vsa vneta „Danica“ misel sprožila:

Ali bi ne bilo vgodno društvu sv. Mohora, njenim udom pa koristno in zaželeno, da slednje leto med razpisane bukve tudi ene Šmarnice vversti? Mi tukajšnji sosedje smo prepričani, da bodo po naših krajih udje bratovšine s tem nasvetom posebno zadovoljni in društvo bo še večji veljavo zadobilo. Po društvu sv. Mohora, ki potrebuje toliko iztisov, pridejo bukve dosti bolj po ceni, in več bukev bi se še posebej izpečalo; verni bi pa lahko doma ponavljali kar so v cerkvi slišali. Po tej poti dobomo gotovo slednje leto izverstne „Šmarnice,“ ker marsikdo bi prišel z bukvicami na dan, ko bi se mu pri lastnem trudu še denarne zgube ne bilo bati. Prosim, mila Danica, razglasi letá nasvet, in ako si naših misel, dostavi po svoji previdnosti, kar v mojem sporočilu pogrešaš.

A. P.

Pristavek. Kolikor poznamo misli, želje in potrebe našega naroda, bi se ljudem z malokterimi bukvami tako vstreglo, kakor s Šmarnicami, posebno ker šmarnično branje je prav pripravno tudi za Marijne praznike; in primerno vravnane Šmarnice sploh narod močno olikujejo po umu in sercu. Tukaj namreč poslušaj celi narod nežne nauke, dobre zglede, priserčne molitve, pogoste zgodovinske, popotne in druge enake prigodbe, ter sliši reči, ki tudi v navadnih cerkvenih nagovorih ne pridejo lahko na versto: — vse to pa v olikani besedi in v ličnem zlogu, pri katerem se nič lepote ne zgubi, kar se pri govorih na pamet več ali manj utegne dogoditi. Tudi iz ust mladih Slovencev, ki so bili na tujem, smo slišali to prepričanje, kako se slovenski narod po Šmarnicah zobrazuje in kako se oni v majniku od deleč spominjajo na priserčne Šmarnice, ki se ta mesec doma opravljajo. Naj bi si mladenči po deželi besedo dali, da bodo prav pridno branje in petje pri Šmarnicah poslušali, porok smo jim, da bi jih polovica manj po ječah svoje nespremljenosti objokovalo.

Vr.

Iz Štajarskega, 5. vel. serp.*) (Uboj.) Ti verla „Danica,“ kaj rad te čitam, ker odkritoserčno hvališ v posmerno krepost, pa tudi grajaš zlobnost v sv. ritev. V 17. letošnjem listu, str. 136 se nahaja od sv. Petra spis — ki je kercnil od strani po Barbarčanih zavoljo uboja ondi storjenega, kar je nekaj prav. Omeni tudi umor storjeni ravno na Petrovo pri sv. Petru pod Mariborom. Berž ko so bili zvonovi vernike k večernicam povabili, sta se v nenavadni kerčmi spoprijela dva vinjenca. Eden izdere nož, pa drugemu kožo na glavi prereže. Strah in groza nastane med pivci. Kerčmar nagovori nekoga, da naj gre mirú delat. Uni, poštena, mirna duša, gre v svojo nesrečo med razkace. Toda revež ne vé, da ga smert čaka. Nekdo izmed kamnjavcev, ga zagledavši, praša tovarše: „Pjebi, koliko nas je?“ „Šest!“ In pobirali so lapor (kamenje) ter ga kamnjali, kakor judje sv. Štefana. Malo dni je preživel. Šibrice so mu bili v črepini obtičavše našli. Bil je vincar, tih, priden delavec, zvest mož in zapustil je vdovo in še podletno hčerko. Po nedolžno je za krivce svoje blago življenje sklenil. Koliko grehov se je bilo storilo ta praznik, ob katerem se je v Rimu obhajala osemnajststoletnica mučenstva sv. Petra in Pavla! Eden izmed sedem pglavitnih grehov, požrešnost; eden v nebo vpijočih, radovoljni uboj; eden zoper tretjo Božjo zapoved! — Pijanci, morivci, slovenski korenjaki! spametujte in zmodrite se vendar, da ohranite sebi poštenost, staršem, fari in domovini čast, pred Bogom pa dopadenje.

Iz Ternovega na Notranjskem. V véliki Bukovici se je sv. Roka dan zgodila velika nesreča. 24 hiš z drugimi poslopji je bilo v malo trenutkih ob dveh popoldne v ognji. Pospešil je nesrečo siln piš in pa ve-

lika suša ter obilno spravljenega sena in slame. Neznansko je zdaj žalostno! Poprej zali verti so zgolj pustota, živež, orodje, obleka, nekterim še denar, — vse je šlo; groblje in kamnje vidiš na mestu zalih hiš. — Še ljudi se je veliko opeklo, dva otroka in neko ženo sta žandarja Zapletal in Klavžek neutegoma in z nevarnostjo še rešila (bodi jima očitna pohvala), en mož pa je v ognji konec storil. Reveži zdaj ne vejo kaj početi; bili so vsi zavarovani, devet izmed njih pa jih zadnje leto ni plačalo zavolj revšine! Kličejo torej dragim rojakom: Pomagajte bratje, kdor kaj more! Molili bomo za vas, da vam Bog stoterno poverne in vas obvaruje enake nesreče.

Pristavek. Vredništvo bo z veseljem sprejemalo darove iz milostnih rók in jih na svoje mesto oddajalo; pomagajte tedaj, dobri ljudje, milovanja vrednim pogorcem!

Vredn.

Iz Prečine, 16. vel. trav. — Zopet smo doživeli vesel dan, in toliko veselejši je bil ta dan za nas, ker je bil nepričakovan. Gosp. Jan. Stamcar iz Prečine so namreč 11. t. m. pri nas prvo daritev sv. maše opravili, in s tem zelo zelo razveselili vso našo faro, zakaj priprostega kmeta in dobrega kristjana nobena reč bolj ne razveseli, kakor novomašnika viditi in pri novi maši biti. Zato je bilo pa tudi pobožnega ljudstva od bližnjih in daljnih krajev toliko skup privrelo, da je navadno darovanje za novomašnika terpelo celo uro. To svečanost pa je še povekševala nazočnost štirih čast. oo. frančiškanov iz Novega mesta, ki so svojemu nekdanjemu učencu radi in veseli prišli čast skazat. Častiti oče Ignacij Stavadher so z lepim in ginljivim govorom o imenitnosti in dolžnosti duhovskega stanú pričujočim tako v serce segli, da je maloktero oko suho ostalo. Tudi nekteri duhovni iz sosednjih far in štirje bogoslovci so bili pričujoči.

Povabljeni so bili k tej svečanosti tudi visokočast. g. prošt iz Novega mesta, ali ker so ravno ta dan milostni naš knez in škof na Raki novi altar blagoslavljali, so bili šli tje doli in niso mogli te svečanosti počastiti s svojo nazočnostjo.

Po sv. opravilu je bil obed, kterega so naš častiti gospod fajmošter iz gostoljubnosti in posebnega sočutja pripravili novomašniku in vsim povabljenim. Novomašnik se jim ginjenega serca z lepo napitnico zahvali in vsi pričujoči smo ponovili besede: Bog nam jih ohrani še mnogo let!

Naj tudi še povem, da nam je gospod Fr. Palček iz prečinske fare dva stranska altarja prav lepo okusno in tako cenó prenovil in prezlatal, da smemo brez skerbi poštenega mladenča očitno pohvaliti in priporočiti.

Janez Novak.

Iz labodske škofije. △ (Nekaj zastran časništva. Duh. vaje.) Potovaje po svetu človek marsikaj vidi in se nauči. Posebno zanimivo je opazovati, kakošne novine olikani svet po slovenski zemlji čita; kajti ralo velja: kakoršen človek, takove so tudi novine, ki jih plačuje in bere. Z žalostnim srcem zapaziš pri nas le ali graško „Tagespošto,“ ali pa „Gemeinde Zeitung;“ po večih gostivnicah pa in po kavanah se še plazite razun onih bečki Preši — stara in nova — „Fremdenblatt,“ mačerogasti „Kikeriki,“ in kar je te baže cerkvi in slov. narodu nasprotnih listov. — Malo kje pa, in to k večemu pri kakem domorodcu ali v čitavnicah naleti človek na Slovencev primazne liste: „Novice,“ in druge, in ti, ljuba „Danica,“ imaš blezo le toliko prijateljev, kolikor jih ima nebeški Ženin sv. katoliške cerkve! *) Da

*) Pretečenega pol leta so se bili zmnožili naročniki našega cerkvenega lista zopet za 66, in razdaja se zdaj 1100 iztisov, s čimur smemo biti zadovoljni, ker še nemški listi jih dostikrat po toliko nimajo; vendar pa je res, da bi jih bilo lahko veliko

*) Po naključbi nekoliko zakasnjeno. Vredn.

svetna gospoda le bolj iz domoljubja cerkveni slov. list naroča in ceni, se je manj čuditi, kakor pa da posebno pri nas na Štirnem lepo število osebstva „e sacrario“ tako malo mara za domač cerkveni list, in za politiške liste slabega slovesa toliko lepega denarja v Gradec in Beč pošilja; da ima rajši liste, ki dan na dan sv. cerkev in nje svete pravice kakor tudi narod slovenski gerdo napadajo, kakor pa postavne, poštene časnike — to pa res človek težko zapopade in bi ne verjel, ko bi se z lastnimi očmi tega ne prepričal. Izgovor navadni, ki ga imajo, je, da iščejo in beró le samo novosti domače v teh listih; da pa ne marajo za to, kar ti listi cerkvi in slovenstvu zopernega donašajo. Pa gospóda! pomislite, da razun vas, ki se tolažite z zdravimi možgani, z vami isti list bere tisoč in tisoč drugih, ki vso politiško modrost le iz novin zajemajo; pomislite, da ravno vi z denarji pripomagate, da list toliko bolje izhaja v škodo sv. cerkve, kateri toliko več nasprotnikov narašča, kolikor več se z vašo pomočjo brezbožni list razširja;*) pomislite slednjič in berite, kolikokrat sv. cerkev in nje vidni glavar milo toži čez brezbožno časninstvo, ki je prava dušna kuga dnešnjih dni, in kako nepravilno, da — nevsmiljeno je, podpirati liste, Slovencem sovražne in tako neposrednje zlovoljnim vrednikom tacih listov pogum dajati, da mahajo po nas toliko bolj sirovo in krivično, kolikor več naročnikov štejejo med samimi Slovenci! Ali je to pametno, ali je brez greha? Kaj bi vi, čitatelji tacih nam nasprotnih listov rekli materi, ktera dopušča, da hudobni tovarši in tovaršice pod njeno streho prihajajo in njene otroke pohujšajo in vseh napák privajajo? Sicer se mati izgovarja, češ, da ona namena družega nima, kakor da njeni otroci kratek čas imajo, in se posvetnega, modérnega vedenja privadijo. Ali pa je ta basen, če je že res kaka basen, v primeri z dušno kugo, ktere se otroci nalezejo po družnji s slabo tovaršijo? Kakov bo enkrat odgovor te noroglave matere, ki je za kratek čas svojim otrokom serce okužiti dala? Glejte, da se vam, ki hudobnim novinam vrata odpirate, še hujše godilo ne bo; zakaj dušna škoda, ki jo taki listi na svetu delajo, je še veliko večji, in v zapor ne ide samo tisti, ki krade, temveč tudi vsi tisti, ki njemu, bodisi kakorkoli, krasti pomagajo! Ne terpimo vendar več sramote in kratkovidnosti, da si sami sovražnika redimo, ki nam vtegne v kratkem grozovito povračevati, da smo ga na noge spravili.

Slednjič še nekaj bolj veselega. Imeli bomo tudi v naši škofii od 9. septembra počenshi duhovske eksercicije v Mariboru, kakor so bile v ljubljanski in ob istem času tudi v kerški škofii. V Celovcu so jih vodili naš preč. g. dekan Kosar, kar je prav sijajin dokaz, da zamore duhovnik narodnjak, pa ob enem tudi izversten duhoven biti; Bog dal, da bi le Avstrija prav veliko tacih imela!

Wabashav. Min. v sev. Ameriki 18. m. serpana 1867. (Konc.) Tudi pri nas se marsikaj stori za hišo Božjo. Drugega tega mesca je bila naša altarna družba napravila v velikanski sobani prekrasno večerjo. Sobana je bila neizrečeno lepo olišpana, kakor se mi pripoveduje, ker jaz sam nisem bil šel blizo, akoravno sem bil večkrat povabljen. Kdor je hotel iti, je mogel nekaj plačati, in ravno tako tudi za vsako jed, in tako

več, ako bi bila vnema za vero in narod večji. Zanesljivo bode zmiraj bolje; jelite Slovenci? Ako so kateri zaostali z naročilom, le urno! Dobijo se še vsi listi. Vr.

*) Prestavimo se za nekaj čez 18 sto lét nazaj in glejmo, kako neki jud denar nabira za žeblje, ki jih hočejo kupiti za Kristusovo križanje: boste li kaj pridali v ta namen?! Je mar to bolji, da tiste nove jude in nevernike z denarom podpirate, ki vsak dan Kristusovo cerkev križajo?

so nabrali lep denar 105 dolarjev brez vseh stroškov, ki so mi jih drugi dan prinesli, da naj jih obrnem posebno za okinčanje altarja. Po taki poti se v Ameriki prav lahko denar dobi za cerkev; se vé, v velikih mestih pride na tisuče dolarjev. Naše mestice tu je precej zaspano, mislim pa, da se bo jelo gibati, ko enkrat železnico dobimo v kakih dveh letih; tudi zame bo to prijetno, ker v malo urah bom pa lahko v št. Pavlu. — Te dni sem prejel pismo od gosp. Buha; pravijo, da z indijanskimi misijoni gre počasi, vendar pa je upanje; pričeli so ravno v Krovingu novo cerkev delati, kar je prav potrebno, ker una je bila od vsih strani že podperta in še ni bilo prav varno v nji maševati, posebno kadar je bilo viharno. Gg. Pirc in Tomazin sta prav daleč proti severu med Indijani. Pač bo g. Nace novega talarja vesel, ki so mu ga g. brat poslali; dvajsetega družega mesca ga mu nesem v št. Pavel, kamor bomo vsi skupaj k duhovnim vajem prišli. — Gosp. Tomaževic je pa bolan, pravijo, da ima plućnico, prav bojimo se za-nj; drugi smo vsi še zadosti čversti in zdravi.

Ravno danes sem dobil pismo od č. gosp. Koseca, součenca, ki je bil v Terstu mašnik posvečen. List je pisan v precej dobri angleščini, tako, da sem se le čudil, kako se zamore človek iz knjig tako dobro ptujega jezika naučiti. Koj bi rad odpisal njemu in drugim bogoslovcem, pa preden pismo pride, bodo že razkropljeni daleč v krogu, tedaj bom čakal, da mi zopet pismeno naznanijo, kje bo njih domovje. — Kar ameriško politiko zadene, čitate v časnikih, ki se Vam pošiljajo. Vem da Vas je pretresla žalostna novica, da je ubogi Maksimilijan svoje drago življenje zgubil pod roko polindijana in divjaka Juarez-a. Grozna črna pika je to za mehikansko zgodovino, in venec slave za ranjkega nesrečnega Maksa. Čudno je, da ga celo protestanški listi skoraj do nebes povzdigujejo, akoravno je bil katoličan. Radovedni smo zdaj, kaj se bo z Mehiko zgodilo, da se enkrat mir stori med poldivjaki: Francoz in Avstrijanec bi se gotovo maševala, ko bi zedinjene države prepustile. Velike in čudne reči se po Evropi godé, pogledjmo le v Pariz in v Rim; ali tudi na tej strani morja se pripetijo zanimivosti, ki prav neprijetno zabučijo med sladke harmonije veličastnih slovesnost v Parizu in Rimu. — Jako me je užalilo, ko najdem v „Danici“ naznanjeno prezgodnjo smert mnogospoštovanega nekdanjega vodja ljubljanske gimnazije gospod Nečasek-a, to je bil mož po volji Božji, Bog mu daj večni mir in pokoj! Tudi gosp. rastlinoznanca Fleišman-a je pač škoda; tako gredo eden za drugim, dokler tudi na nas versta ne pride.

Svarjenje. (Poslal xy.) Ravno se po deželi duhovnom obilo razpošiljajo prvi trije zvezki novih bukev „Geschichte der Pábste von Alex. Patuzzi.“ Komur že na zavitku imena „Moriz Berman, Alvensleben (tisti, ki je v neklih bukvah o „inkviziciji“ mnihe ko kervoloke „illustriral,“ kakoršne podobe so bile pred nekoliko leti tudi po ogljih ljubljanskih ulic nabite), Patuzzi, Cohn (kohen hebr = sacerdos, navadno ime judov iz Aronovega rodú) po česnu ne dišé, naj malo bolj pogleda, kako že v prvih dveh zvezkih, še bolj pa v tretjem maček krempljice kaže. Kaj bo pa še le pri poznejših, ker v začetku mu upanje, mnogo katoliških prenumerantov dobiti, večji previdnost priporoča. To zato opominim, da bi ktereга res lepe podobe in nizka cena ne zapeljale, da bi podpiral znano, cerkvi tako sovražno kovačnico. Ravno tako milovanja vredno je, da cerkvi sovražne liste, kakor so znane Presse in več družih, tudi taki podpirajo, ktere dolžnost terdo veže, enako branje odvrčati.

Kaj je kej novega po domačem in tujem svetu?

Iz Solnograda se je une dni zgolj mir odmeval. „L' empire c' est la paix!“ „Cesarstvo in pa mir.“ Bog daj! — Kaj posebnega se enim zdi, da je Metternich oslavljen z zlatim runom; da sta se vladarja zaupljivo pogovarjala; da je Beust pri Napoleonu v posebni milosti itd. Bolj posebno utegne pa biti, da se žuga tudi z obiskovanjem pruskega kralja v Petrogradu, da so nemški čevljarji paglavci Napoleonu na poti skoz južno Nemško nagajali ali demonstrovali, da je imel dopisnik v „A. A. Z.“ odkaz, le prav kratko naznanovati iz Solnograda itd. Nad tem ni dvomiti, da bi Napoleon tudi Prusa še nakajfal, če bi bilo kje pod milim nebom še mogoče. Voljo ima morda dobro k temu. — Zoperni časniki so nežno popisovali sleherni vozliček na obleki cesarice Evgenije, škoda da je imela rokavice, gotovo bi bili tudi povedali, koliko je imela črnega za nohtmi. — Avstrijski judje, kakor „Volksfrd.“ piše, so imeli dobro žetev pri francoskih dvornikih in so si jo v prid obračali ter jih pridno žulili v Solnogradu. — Parcem je bilo kaj všeč, da se katoliška vladarja bližata, sprijaznjeta. — Francoski veličanstvi ste imeli seboj med drugimi tudi spovednika. — Zastran Avstrije s Francijo naj še to pristavimo, da slovanski listi (pa tudi mnogi drugi) pišejo zoper to zvezo; kje pa je blagor Avstrije, to Bog vé. 23. u. m. sta oba cesarja odrinila iz Solnograda. Vradni časniki pišejo, da vladarja nista med seboj kake gotove zveze storila, porazumila se pa za enako djanje, n. pr. na Jutrovem. Drugi časniki več natolcevajjo, menijo pa, da bi ne bilo dobro za Avstrijo, ako z Napoleonom v tesno zvezo stopi. — V Stuttgartu je v začetku avgusta velik zbor nemških naprednikov, zlasti iz Parskega, neki to-le med drugim sklenil: „Novo zedinjenje južnih nemških držav s severno Nemčijo je nepogrešljiva pogoja življenja za nemški narod.“ Tako zbirališe je neki tudi v Monakovem napovedano, in enake reči se slišijo iz drugih večih mest južne Nemčije. Ni se torej čuditi naznanilu iz Solnograda, da jugo-nemška zveza, z Avstrijo na čelu, ni sklenjena, ker je Parsko in Badensko nasproti. — Vender pa se iz tega, da se parski in badenski vladar in pa Napoleon niso sošli, tudi še ne izhaja, da nikakoršnih namenov nimajo; oni pred svetom gotovo ne bodo iztrobili, kaj namerjajo. — G. Giskra, ki se ni nič pohujšal, ko je znani Schindler brez usmiljenja udrihal po slovenskem klobuku in po česki kroni, taisti Giskra je undan z nezmernim navdušenjem govoril „o ravnopravnosti.“ In kakošni? Nemara o ravnopravnosti Slovencev z Nemci ali Madjari? Kaj še? O ravnopravnosti protestantov na katoliškem pokopališu pač! O „prenapetežih in mračnjakih,“ ki neki imajo željo podreti novo protestansko cerkev v Bernu, ko bi imeli še moč k temu. In ne vemo, če je Knigge-ta kaj bolj študiral, kakor Schindler pred pogovorom z Napoleonom, — ker gotovo ga nihče ni prosil, da najsvitlega cesarja hvali, češ, da pri volitvi svojih svetovavcev ne gleda več na vero. Govoril je ta vitez ravnopravnosti „von einer unseligen Acte, welche unserm Kaiser in einer bangen Stunde abgedrungen wurde!!!“ Vošil je vpričo protestantov in judov pri „einweihungi“ protestanskega tempelna avstrijskim narodom prav kmali doživeti „zmago prave ravnopravnosti in inteligencije zoper divjaštvo in fanatizem.“ Giskra je predsednik v spodnjici državne zbornice na Dunaju in župan v katoliškem mestu Bernu. —

Dokončali smo zadnjič gosp. Greuterov čversti govor zastran konkordata, nasledoval je govor Mühlfeldov v prid njegovega „religionsedikta“ in zoper „kon-

kordat.“ Preden nadalje kaj naznanimo iz zbornih sej, se ozrimo v daljino in pogledimo, kako drugod sodijo naše „liberalce.“ Posebna in potrebna lastnost v zborih je govorniška dostojnost, kar n. pr. ogerski govorniki dobro razumejo, dunajskih levičarjev velik del pa čisto nič ne, meni neki časnik. Eden daljnih ameriškanskih časnikov (Volksztg.), ki je že davno ves goreč za blagor Avstrije zoper Velikonemce, pa pravi n. pr. zastran Greuterovega govora: „Profesor Greuter je bil skorej pri vsakem stavku ustavljan z zopervanjem in divjaškim vpitjem. V oziru na togoto, zagrizenost in samolastno oslepljenje téh mož levičarjev ima ta prizor dočudno podobnost z dogodbo v Pilatovem dvoru, ko je derhal kričala: „križajte ga, križajte ga!“ Naj povemo tudi kratko kritiko Mühlfeldovega govora, kateri je za Greuterovim nasledoval. Ravno ta ameriškanski list namreč pravi: „Njegov (Mühlfeldov) govor je skipéal zlasti v dva stavka. Pervi stavek: „Ako cerkev proti državi tirja nenavezanost (neodvisnost), je to derzovita prederznost. Ali derzovitosti in prederznosti takrat pač ni bilo pri cerkvi, ampak pri gospod Mühlfeldu. Drugi stavek je: „Cerkev je družba, kakor vsaka druga družba“ itd. S tem stavkom, se vé, je dr. Mühlfeld nehal katoličan biti, — on je cerkev tajil. So mar to politikarji? Deržavo Avstrijo bi mogli in hotli zidati, in tega nikakor drugač ne vedó opraviti, kakor s tem, da bi cerkev razdjali. Zidati jim je, pa vedó le samo blaženo umetnost: podirati. Zares, kdor je družega liberalizma vaju in ga je domé spoznal, bi ga ti liberalni „deutscherreicherji“ tako napravili, da bi se imel celi teden kaj smejati, ako bi šlo le samo za lastno ošviganje (blamage) teh mož, in ne za državno osodo. Bil je svoje dni vladar v Avstrii, ki si je dokaj dajal opraviti s cerkvenimi in véorskimi rečmi, ter je v tem iskal svoje velikosti. Njegov verstnik pruski Frice ga je zato zasmehljaval in pital z „bratom sakristanom.“ Dandanašnji liberalci na Avstrijskem že tudi skorej niso družega razun „bratje sakristani.“ Nismo pa svoj živi dan še slišali, da bi bili sakristani kako deržavo sozidali. K temu je treba deržavnikov, politikarjev.“ — Na Španjolskem hočejo nekteri po vsi sili punt imeti. Rogovilež Prim je narod in vojaštvo z očitnimi razpisi k rovarstvu dražil. Kriči da terpi poljedelstvo, trgovstvo, obertnija! Kaj bi ne, ker nečedni kerti in dihurji neprenehoma rijejo in smradijo! „Tolerancija za vse menitve,“ — za vse laži, zmote in bedarije je glasilo Primovo, kakor vsih prekucuhov. Vse katoliško prekucniti — to bi bila njih naj véči, sladka sreča, zato tudi kakor kerti molcé od resnice, varstva in pravic katoliške cerkve, stavijo pa si na čelo: vse enako, za vse enake pravice! Hinavci! čimu je Sin Božji prišel resnico učiti, če ni nič razločka med zmoto in resnico? Kaj pomenijo besede: Ego sum via, veritas, vita? —

Zagrebski akademii je škof Strosmajer daroval britko martro na kristalu s pozlačenim srebrom. Delo je po modlu Mihael-Angelovem v ceni nad 2000 škudov, darovano od sv. Očeta Strosmajeru in po njem akademii. (Zagr. kat. list.)

Česko. V Kovnicah je imel novo mašo gosp. Jož. Pop med marsikterimi znamenitostmi. Spremljala sta ga k altarju dva stara duhovna ob palicah s križem in šopom; oba brata, Vojték in Jan. Kinzl, oba dekana, oba že pred 53 leti posvečena, oba še zmiraj v duhovski službi, oba nedavno od svitlega cesarja poslavljena z zlatima križcema za zasluge. Pričujoč je bil tudi do brotnik novega mašnika, advokat (pravdosrednik) dr. Daniček, kateri je gotovo v veri boljše učen, kakor pa gornje avstrijska-zbornica advokatov; le-tá je namreč v svoji prošnji do državne zbornice za odpravo smertne kazni rekla, da nikomur ni znano, kaj se po smerti

godi. Dobro pa jih je tudi izplačala „Wien. Kirchtztg.“ ker meni, da naj ti gospodje preberó nekoliko listov fundamentalne teologije profesorja dr. Jan. Ehrlich-a, in bodo gotovo zvedili, kako je o prihodnjem življenji misliti; ako so vendar celo nezmožni to knjigo brati, naj pa rajši molčé in ne naznanujejo zahtév, ki jih moramo ceniti za neslane, nespametne in neopravičene.“ Pridigar pa je novomašnika nagovoril, naj pri prvi svoji sv. daritvi Boga prosi, da bi dal pot pokore spoznati požigavcu, kateri je v dveh letih že 3 ali 4krat hudovoljno zažgal Kovnice, in je razun kmetijskih poslopji nekako četerti del hiš upepelil itd., pa vendar ta grozovinska pošast še zmiraj na trošenih listkih s požiganjem žuga. Tudi na Českem in sosednjem Parskem, kakor pri nas Slovencih, imajo po „Blahovestu“ pregovor, da naj človek le gre na novo mašo, ko bi imel par podplatov — če tudi še železnih stergati. — V Pragi pri duhovskem posvečevanju je bilo letos pričujočih 18 duhovnov, ki so bili pred 25 leti ravno ta dan — 31. mal. serp. — posvečeni; posvečencev pa je bilo 31. Med unimi 18 je bil tudi česki pisatelj Fr. Pravda!

Iz novega Bidžova na Českem je imel solnograški cerkveni list pred nekaj časom to-le naznanilo, ki je že tudi v amerškem časniku „Volksztg.“ Pri 7000 dušah prebivavcev je bilo o misijonu k stanovskemu podučevanju prišlo samo 15 mladenčev, ki so se bili med tem časom namnožili do kacij 50. Pa je tudi Bog pozneje misijon obhajal. Neki rokodelc je v kerčmi robato zabavljaval zoper misijon, zgrudel pa se je in v trenutku je bil mertev; drugi je ravno med naj hujšim psovanjem kar precej postal mutast; tretji, ključničar po rokodelstvu, je bil kupil nekatere granate (krogle) z bližnjega bojiša, in ko je imel z njimi opraviti, so se vnele, ga na kose raztergale, njegovo ženo hudo ranile, sina so deleč zadegale in hišo v podertino spremenile. Ta božja pridiga je sad obrodila; zakaj to leto je bila pri misijonskem obnovljenju cerkev tako polna pri vsih pridigah, da jih je na stotine zavoljo pomanjkanja prostora moglo odstopiti; veliki četrtek jih je bilo 1000 pri sv. obhajilu; lani pa komaj polovica toliko.

V Vratislavi na Pruskem je škof Förster 26. jul. posvetil 56 duhovnov; med njimi kneza Radzivila; dr. prav. Teodora Balve-a; Dragot. Tham-a, kateri se je l. 1866 pri Kraljevem gradu vojskoval in je bil poslavljen. (Blahov.)

Parski robavsi so tudi rogovilili zoper jezuite v Reznu in vlada jih je bila celo pregnala iz samostana Šotenskega, zdaj pa je vlada zopet odjenjala, ker so ji učeni njeno krivico spričali in jezuiti so na škofovo prizadevanje zopet v Šoten-u. Dvanajst naj učenejših pravnikov iz vsih strani Nemčije je to reč pretresovalo in vsi so naznanili vladino djanje zoper jezuite ko nepostavno, nekteri pa celo terdijo, da je vlada s takim djanjem tudi vstavo prelomila. Ali bi ne bilo dobro tudi Mühlfelda, Herbsta, dunajski mestni odbor itd. na tako rešeto djati? —

Laško. Kralj Viktor je neki hudo zamišljen in pobit zavoljo žalostnih dogodkov v njegovi državi. Drogorojeni sin njegov je nedavno vzel knezno s Cisterne za nevesto; nevestina mati — čisto zdrava — neutegoma zbolí, in se še ni ozdravila. Nekatere dni pred poroko se pelje nevesta na sprehod, — neprevidoma se konji splašijo in le čudoma je kneznja nesreče obvarovana. V sam dan poroke se peljeta novoporočena na letograd Stupinigi, spremljana od grofa Verasio-ta, kraljevega tajnika, kateri pa nenadoma od mertvuda zadet s konja pade in mertev obleži. Na svatovski pogodbi kraljevega sina je bil za pričo podpisan general Sonnaz; — letá se je po svatbi v polnem zdravju vernil v svoje stanovanje, po noči pa je zbolel in do jutra umerl. V ravno

tisti noči je princesnjina kamernica skočila z okna dvorane na tlak in v trenutku je bila mertva. Je bil mar vse to slep naključek? Koliko časa že previdnost tega zaslepljenega kralja k pokori kliče! —

Duhovne sestre „dobregra Pastirja“ v Limožu (Limooges) so želele sv. Očetu kak dar v Rim poslati, ker pa nimajo prihodkov, s čimur bi bile mogle svoje goreče želje spolniti, so si postrigle dolge lasé ter jih prodale lasnikarjem, skupljene penenze pa je prinesel njih duhovni vodja 22. jul. v Rim sv. Očetu, kateri je s solzami v očéh ta blagoserčni dar sprejel. (Blahov.)

Čudno ozdravljenje na prošnjo sv. Pavla pasijonista pripoveduje „Catholic Standart.“ Gospá v nekem pensilvanskem mestu je bila že osem lét in šest mescev v postelji in ni mogla vstati. Zdravniki so že večkrat djali, da je neozdravljiva. To vém iz lastne skušnje, pravi naznanovavec. Vem dalje, da se je znebila že vsega upanja s človeško pomočjo ozdraviti se, in da je le bolj na to mislila, kako bi mogla svoje terpljenje poterpežljivo prenašati kakor pripravljanje nastoječega konca. Bližnje posvečevanje zvel. Pavla križanskega, vstanovnika pasijonistov, je naklonilo nekatere očete tega reda, ki so gospo obiskovali ter jo duhovno tolažili, da so naprosili razne redovne občinstva in druge pobožne osebe, naj opravljajo devetdnevnicu v čast njih svetega vstanovnika, da bi ji po njegovi prošnji ob dnevu njegovega posvečenja zdravje dosegli. In viditi je, da je njih molitev uslišana. Neki prijatelj, na kterega trezno sodbo stavim vse zaupanje, mi piše: „Zvečer 29. rožnika je vstala in je šla po stanici. Bil sem pričujoč, ko je tako storila. Zmiraj je sicer še močno slaba od ginjenja, vendar zastran dogodbe ni nič dvoma.“ Poročevavec si šteje v dožnost to dogodbo naznaniti, si upa obupnost bolne zastran zdravja spričati in si je svest, da je po naznanilu dopisnika v resnici ozdravela; vendar pa čudne dogodbe ne imenuje čudeža, dokler ga ni sv. rimski Stol za tacega izrekel. Nič pa ne dvomi, da to ozdravljenje je čudovita dobrota čisto zunajnaturnega reda, ki jo je vsegamogočni Bog dodelil tej vdani gospej na priprošnjo svojega velikega služabnika Pavla križanskega.

Dober svet. Protestanški angleški list „Standart“ laškim in z njimi vred vsim deržavnikom to-le svetova: „Deržava naj se pač skerbno varuje cerkev pleniti, zlasti na svet tistih, katerih prava naméra je: naj prvo cerkvi škodvati in potlej deržavi. Plenitev, rop, to je ostudna beseda, pa tudi krivično djanje... Italijanski deržavniki — če jih je res tacih — naj bi rogovileže zaničevali. Rogovileži hočejo rovarstvo, pregnanje vladarjev, zatrenje dolžnega spoštovanja, iztiranje zmernih, brezvladje, zmešnjavo in poslednjič polni prekuc ali pa samosilstvo (despotizem). Deržava bode kdej še cerkve potrebovala, ravno tako kakor sedaj cerkev deržavine pomoči potrebuje...“

Rusko. Naj omeni tudi Danica novo rusko nasilništvo, ki se je godilo v cerkvi sv. Sofije v Polocku. Bile so namreč ondi shranjene svetinje sv. Josafata Kunčeviča, ki je bil 29. jul. od papeža za svetnika razglašen. Pred nekaj dnevi je prišla komisija ruska v katoliško cerkev, je stergala pečate z rakve in ko je vidila ostanke svetnika v nji, je vzela celo rakvo seboj v Petrograd, in ne vé se, kaj vlada s telesom namerja. — Ga mar misli še po smerti trinožiti, kakor v življenji? Naj bi vlada prebrala zgodbo od skrinje zaveze med Filiščani!

Katoliško gibanje na Angleškem. Že v več kot 2000 anglikanskih cerkvah se vidi tako imenovano „obredništvo“ ali „ritualisem“, to je, posnemanje katoliških šég pri Božji službi z rabo gorečih svéc, cerkvene obleke, pripogovanj itd. Veliko inenitniši pa so katoliške

misli o dogmah ali verskih resnicah, n. pr. o škofovski in duhovski oblasti, o sv. Rešnjem telesu, o daru itd., ki se močno razširjajo. Vsled tega se obredi njih „večerje“ zmiraj bolj bližajo katoliškim mašnim obredom, začinja se spovedovati itd. V mnogih molitvinih bukvah nimajo le samo po naši šegi jutranjih, večernih molitev, opravi k svetnikom, ampak tudi spraševanje vesti, molitve za spoved in obhajilo in za pričujočnost pri „ss. skrivnostih“ (maši), in ne manj molitve za mertve. Neki predikant v naznanilu do anglikanskega škofa pravi, da ne pride do konca, ako bi hotel naštevati vse bukve s pravim katoliškim duhom, ki so razširjene med ljudstvom. To pa ne le za ljudstvo, ampak tudi „za duhovstvo.“ Zastran spovedi pravi: Osebnost sem poznal duhovnov, ki so o predvečerih velikih praznikov po cele noči v cerkvi spovedovali. Spovedovanje se skorej čisto nič ne loči od tega, kakor je v latinski cerkvi. Duhoven sedi v roketu in vijolčasti štoli, spovedovanec pri njem kleči, veči del pred križem. Po prejetem blagoslovu moli spovedenec molitev enako očitni spovedi (konfiteor) v lat. cerkvi. Po prvem oddelku se spové grehov, odpustljivih in smertnih, in potlej moli sklep očitne spovedi. Po nauku in naloženi pokori ga spovednik odveže. Tudi imajo že 4—500 redovnic ali nun. Ni je blezo anglik. škofije, v kateri bi pri cerkvenih opravilih ne imeli več ali manj cele mašne obleke za duhovne (kakor v katoliški cerkvi). Po naj večih in naj bogatejših enacih cerkvah ima pri slovesni Božji službi celebrant celo dijakona in subdijakona seboj v polnem ornatu. Tudi se nahajajo še drugi strežniki, pomočniki, kadilničarji itd. Enako so mašne molitve katoliškim zmiraj bolj enake; ob obhajilnih dnevih naj bodo teš od polnoči. Rabijo se križci, svete podobe, svetinje, ki se z vodo vred celo blagoslovljajo itd. Očitno je, da Anglija je že na pragu v katoliško cerkev. Deo gratias! —

Angleško. Lord Russel je 25. jul. v gornji zbornici nasvetoval, da naj bi se prejemki protestantskih duhovnov na Irskem, kateri nimajo nobenih duhovnij, za polovico znižali in naj bi se ta polovica razdelila med katoliško duhovstvo. Nasvet je bil le toliko sprejet, da naj se odbor vstanovi za dotično preiskovanje.

V novem Orlinu v Ameriki je napravljena mladenška družba s temi-le nameni: 1) Mladenči dobé umnega učenika, kateri si vse prizadeva, da se mladenči odgojijo za čereste, koritstne ude v občinstvu; iz tega namena imajo med drugim tudi priliko se v 3—4 jezikih čeresto vaditi. 2) Sinovi sv. Alfonza pa jih izučujejo za prave, djanske katoličane. Katoličani s samim praznim imenom v tej družbi ne morejo obstati. Res je, da le s primernimi katoliškimi družbami se premorejo kužljive grešne družbe krotiti in zmanjševati, kakor n. pr. ponočevanje, plesi itd. Prav po katoliško vravnane in modro vladane čitavnice bi morebiti bile zmožne obnašanje z oliko mladenčev blažiti, pretepe in pijančevanje odpravljati itd. Imeti pa bi mogle morebiti bolj podobo rokodelskih ali pod mojsterskih družb, kakor pa čitavnic v navadnem pomenu.

Kratke naznanila. Ni davno, ko je Rusija svoj delež v Ameriki prodala južnim ameriškanskim zaveznicam, pa tudi Anglija je voljna jim oddati svoje posestva v Ameriki, ki so ob jugu unih poprejšnjih ruskih. — Na otoku Mavriciju žuga kolera in želta merzlica vse prebivavstvo iztrebiti, po 200 na dan jih umerje. — Deržavni poslanci duhovskega stanú iz Galicije, Sulikovski, Morgenstern in Gušalevič, so po „Czasu“ naznanili, ako je v konkordatu kacih spremenjav potreba, da to je le samo med svitl. cesarjem in papežem obrav-

nati. (Zukunft.) — Lisabonski patrijarh kardinal Rodrigues je umerl. — Znani Schindler je bil v Solnogradu pri Napoleonu in je z njim politiziral de omnibus et quibusdam aliis. Naj bi bil Napoleon Greuterja poklical, bi jo bolje bil zadel. — Nezedinjeni greki v Bosni neki hočejo vsi h katoliški cerkvi prestopiti, ker so silo nezadovoljni s svojim fanarioškim škofom. —

Duhovske spremembe.

V ljubljanski škofii. Ker je p. n. gospod Ant. Belinu podeljen kanonikat v Novomestu, je fara Sora 10. u. m. razpisana s pristavkom, da v Ljubljani in v Kranji rojeni duhovni imajo do nje posebno prednost. — G. Fr. Pustaverhu, duh. pom. v Velesovem, je podeljena fara na Selih pri Kamniku. — G. Adalb. Ajhholcerju je privoljeno v pokoj se podati, in lokalija sv. Magdalene na Gori je razpisana 21. vel. serp. — G. Mart. Šlibarju, fajm. v stari Oslici, je podeljena fara v spodnji Idrii, in Oslica je razpisana 22. u. m. — G. Fr. Pleško je prestavljen iz Semiča v Sodrašico za duh. pom. — Umerl je 30. vel. serp. gosp. Peter Hicinger, dekan v Postojni. R. I. P.!

V lavantinski škofii. Župniki so postali: čč. gg. Jan. Einsiedler v Zibiki; Mikl. Bratuša pri sv. Lovrencu na Dravskem polji. — Prestavljeni so čč. gg. Jan. Preskar za oskerbnika k sv. Florijanu v Doliču; Jak. Koletnik v Trebovlje; Juri Kopriva za oskerbnika v Sele; Ant. Pohleven v Remšnik; Jan. Košar k sv. Tom; Mat. Sternad v Žavec; Jan. Kr. Kunaj v Griže; Jož. Sorglehner v Črešnico; Ant. Žičkar v Vojnik; Ant. Jazbec v Stari terg; Mat. Koren v Ulimije; Juri Jugovic v Artiče; Jak. Kočevar v Sevnico; Pet. Erjavac v Ponikvo; Lovr. Vošnak v Pilštanj; Vinko Kolar k sv. Janži; Jan. Ramor v Brašljeviče; Mart. Kramperger k sv. Marjeti pod Ptujem; Jan. Nep. Simonič v Ormuž; Jož. Vraz v Slivnico za drugega. — Vnovič službo duhovsko nastopijo čč. gg.: Mart. Brezovšek pri sv. Ropertu; Ant. Fišer v Vitanji; Mat. Fideršek za drugega pri sv. Križu pri Lutomeru; Jož. Heržič pri vseh Svetih; Jan. Kramperger za pomoč. v Svičini; Jak. Krušič v Poličanah; Jak. Lempelj v Vidmu; Ant. Merkuš v š. Martinu pri Slovenogr.; Ant. Merčnik za drugega pri sv. Jurji na Ščavnici; Jož. Pajek pri sv. Petru pod Sv. gorami; Jak. Planinšek pri sv. Jakopu v Galiciji; Jan. Simonič za tretjega v Lutomeru; Jož. Tombah v Kozjem.

Dobrotni darovi.

Za sv. Očeta. Iz Šmartna pri Litii 2 osebi 35 kr.: Za čas spokorjenja in za srečno zadnjo uro. — Iz Kranja: M. P. 4 gold., R. in M. 20 kr., M. H. terdnjak za 2 gold. 10 kr. st. den., M. L. dvajsetico, N. P. star tolar, star tolarček in bankovec, skupaj 4 gl. 44. kr. Vsi s prošnjo: Sv. Oče, molite za nas! — S Kopajna: Mati Marija Maver za-se, za svoje otroke in starše ponižno prosi apost. blagoslova ... 2 gold. 30 kr. — G. J. J. iz B. 1 tolar za 2 gold.: Bog jih osramoti in oklesti, kateri segajo po svetem mestu! — Več oseb prosečih blagoslova za duše v vica in za srečno zadnjo uro 12 gold. 10 kr. — Iz Čern. v nad Polh. gr. prosijo blagoslova tako-le: Dekle: za pravo poterpežljivost, odpušenje grehov ter srečno zadnjo uro (1 dvajsetico); — druga: za srečno zadnjo uro (1 dvajset.); — mož in žena: za pravo modrost svojim otrokom (2 dvajset.); — (Nadaljni darovi, tudi za druge mis., prihod.)

Za pogorelce. V véliki Bukovici M. K. 1 gold. — V Kiritnici M. K. 1 gold.

Pogovori z gg. dopisovavci.

Gg. A. Ž—r. in Jož. M.: Opravljeno. — G. G—c.: V novo naročeno; — Gosp. spisavcu. „glagoliških spominkov.“ Po nesreči se nam je bil ostanek Vašega spisa založil, pa prihod. konec.